

OVERBLIKKET

EU-valget var lig med både store sejre og store nederlag for partierne i EU's 28 medlemslande. Side 3-7

PRÆSIDENTVALG

Parlamentet har presset på for at få indflydelse på valget af formand for EU-kommissionen. Side 10

DET RØDE SYD

Nok har fokus været på højrefløjens fremgang, men i Sydeuropa blev valgets store helt en socialist. Side 11

JESPER TYNELL

Interview med journalisten, der har modtaget Ebbe Kløvedal Reichs demokratistafet. Side 12-13

ÅRGANG 41 – NR. 1273 – JULI 2014

PRIS 29,50 KR.

NOTAT

– magasin om demokrati og Europa

Mange brikker skal falde på plads, når grupperne dannes
Side 8

TEMA: SÅDAN BLEV DIT PARLAMENT

Leder:

Det er først nu, det bliver rigtig interessant

LEDER. Har du hørt om L'Altra Europa con Tsipras? - Det andet Europa med Tsipras? Et italiensk parti, der har hentet både navn og inspiration fra Alexis Tsipras, lederen af det græske socialistparti Syriza.

Tsipras gjorde sig bemærket ved at storme ind i EU-Parlamentet med 26,6 pct. af stemmerne. Men at han ligefrem lagde navn til en bevægelse i et helt andet land, der fik tre mandater, er nok gået de flestes næser forbi. Historien om L'Altra Europa con Tsipras vidner om, at meget ikke blev fortalt i ugerne omkring valget.

Man husker nok bedre, at franske Front National gik 21 mandater frem, at højrepopulisterne UKIP blev størst i Storbritannien og at en tysk nynazist for første gang fik et mandat.

Men hele Sydeuropa blev tilsyneladende ramt af en rød feber, som fortjener opmærksomhed. Tsipras' sejr alene svarer lidt til, hvis Folkebevægelsen mod EU med Rina Ronja Kari i spidsen pludselig blev det største parti i Danmark. Men også i Spanien fik et spritnyt parti med rødder i Indignados-bevægelsen fem mandater, mens næsten halvdelen af de portugisiske vælgere stemte på forskellige varianter af socialistpartier.

Med dette nummer af NOTAT forsøger vi at tegne et reelt billede af det nye Parlament - og fortælle nogle af de historier, der ikke kom frem i lyset omkring valget. Vi ser på de mest markante tendenser i

medlemslandene og analyserer det nye Parlaments sammensætning. Overblikket er i fokus.

Zoomer man ud, var valget ikke mere dramatisk, end at Parlamentets kristendemokratiske gruppe (EPP) bevarede sit flertal (29 pct.), efterfulgt af den socialdemokratiske gruppe (S&D) med 26 pct. og så de liberale (ALDE) med 10,8 pct. De grupper udgør stadig Parlamentets sikre kerne.

Men i mange medlemslande blev der justeret godt og grundigt på balancerne. Du kan selv gå på opdagelse på side 4-5, hvor vi har beskrevet de mest markante tendenser i de 28 lande. På de omkringliggende sider går vi i dybden med de bedste historier fra nord, syd, øst og vest.

Vi giver også en analyse af, hvilke sæder de nye medlemmer af Parlamentet har planer om at sætte sig på. 54 af de 751 valgte har ved redaktionens afslutning endnu ikke besluttet sig, hvilket i teorien kan være nok til at oprette to nye grupper. Hvis medlemmerne ellers er fra syv forskellige lande.

En måned efter valget er det stadig brandaktuelt at holde øjne og ører åbne. Parlamentet er ved at finde sin form, og topposterne skal besættes (side 10).

Nok er stemmerne afgivet. Men det er først nu, det bliver rigtig interessant.

Ida Zidore

KOMMENDE TEMAER

August

Næste nummer af NOTAT stiller skarpt på Østeuropa 10 år efter EU's store udvidelse. Hvad har landene i det "nye" Europa fået ud af EU-medlemskabet og hvordan er det gået med demokratiet i regionen? NOTAT giver et bud på både de positive og de negative sider af EU's store udvidelse i 2004.

September

Vi ser nærmere på EU's frihandelsaftaler, med særligt fokus på balancen mellem medlemsstaternes muligheder for at regulere på den ene side, og virksomhedernes interesser på den anden.

NOTAT

- magasin om Demokrati & Europa

Redaktion: NOTAT, Fælledvej 12, København N.
redaktionen@notat.dk

Redaktør af dette tema:

Ida Zidore

I redaktionen: Staffan Dahllöf, Sven Skovmand, Andreas Bay-Larsen, Finn Ellegaard, Jesper Vestermark Køber, Peter Zacho Søgaard, Ida Zidore, Kenneth Haar, Michael B. Lauritsen og Rasmus Nørlem Sørensen (ansv.)

Øvrige bidragsydere i dette nummer:

Elena Gyldenkerne Massa og Maria Rosenberg Rasmussen.

Forsideillustration er af Pernille Z. Nygaard.

Udgivet af Oplysningsforbundet DEO

Abonnement: NOTAT,
Nordkystvejen 2F, 8961 Allingåbro,
tlf. 86 48 16 00, notat@notat.dk
CVR nr.: 18411008

Layout og tryk: NOTAT Grafisk, 86 48 16 00

ISSN: 1603-7480

NOTAT og Oplysningsforbundet DEO er et uafhængigt oplysningsnetværk om EU under mottoet "Mere spændende. Mindre fastlåst" - og uden tilknytning til partier eller bevægelser.

For kun 295 kr. om året får du abonnement på NOTAT og rabat på deltagelse i DEOs arrangementer. Skriv til notat@notat.dk eller ring 86 48 16 00.

De nyvalgte danske MEP'ere

13 danskere blev 25. maj valgt ind i EU-Parlamentet

DF
Morten Messerschmidt
(DF / ECR)

DF
Rikke Karlsson
(DF / ECR)

G
Bendt Bendtsen
(K / EPP)

DF
Anders Primdahl Vistisen
(DF / ECR)

DF
Jørn Dohrmann
(DF / ECR)

B
Morten Helveg Petersen
(R / ALDE)

A
Jeppe Kofod
(S / S&D)

A
Christel Schaldemose
(S / S&D)

A
Ole Christensen
(S / S&D)

SF
Margrete Auken
(SF / Grønne)

V
Jens Rohde
(V / ALDE)

V
Ulla Tørnæs
(V / ALDE)

Den mindste tyske sejr fik mest omtale

Mens EU-kritikken i mange europæiske lande buldrer frem, er den til at overse i Tyskland. Alligevel blev et eurokritisk parti valgets store samtaleemne.

AF JESPER VESTERMARK KØBER

ALTERNATIV. Af de 96 repræsentanter, som Europas største land netop har sendt til Bruxelles, er langt de fleste tilhængere af euroen og EU. Alligevel blev det tyske valgs største historie, at det nye eurokritiske parti Alternative Für Deutschland (AFD) opnåede 7 mandater.

Fremgangen for AFD bekymrer den tyske kansler Angela Merkel, hvis kristendemokratiske parti CDU gik tilbage med 2,6 pct. AFD repræsenterer nemlig en gruppe vælgere, som før stemte på CDU/CSU, men nu føler sig tiltrukket af de Alternatives mærkesager. Det gælder især tilbagevenden til D-marken, nej til økonomisk hjælp til grækerne og forståelse for Putin i konflikten med Ukraine.

Under valgkampen forsøgte de øvrige partier at dæmonisere AFD, men partiet lykkedes med at fremstå som et professionelt og EU-kritisk, konservativt parti.

Spidskandidaten Bernd Lucke har beskrevet partiet som et nyt folkeparti og lagt afstand til ekstreme ytringer.

Efteråret bliver afgørende

Selvom AFD kun opnåede 7 pct. af stemmerne, rykker valgresultatet ved det tyske politiske landskab, hvor nye partier sjældent etablerer sig. CDU/CSU har nu en seriøs udfordrer, der måske kan blive politisk mainstream i en periode, hvor den gamle liberale koalitionspartner FDP stadig er i krise. Partiet røg ud af Forbundsdagen ved sidste valg med kun 3,4 pct. af stemmerne. Delstatsvalgene til efteråret vil vise, om AFD kan bide sig fast i tysk politik og måske blive koalitionspartner til CDU/CSU.

EU-valgets anden vinder blev det socialdemokratiske SPD, der kan notere sig en fremgang på 6,5 pct. af stemmerne. Men der blev også plads til komikeren Martin Sonneborn og til det ny-nazistiske

Spidskandidaten for Alternative für Deutschland er økonomiprofessor Bernd Lucke.

parti NPD, der hver opnåede 1 pct. af stemmerne. Det lod sig gøre, fordi den tyske forfatningsdomstol som noget nyt havde afskaffet spærregrensen på 3 pct. ved EU-parlamentsvalget. ♦

Svenske feminister – og konservative nationalister

Fire medlemmer af det EU-positive Miljöpartiet, to højrenationale Sverigedemokrater og en feminist af roma-oprindelse blev de svenske vindere af EU-valget.

AF STAFFAN DAHLLÖF

NYHEDER. Miljöpartiet blev det svenske valgs helt store vinder med tre mandater på selve valgnatten og et ekstra – fra socialdemokraterne – ved den efterfølgende fintælling. Miljöpartiet, der i mange år var førende indenfor svensk EU-kritik, indgår i dag i den føderalistiske Grønne gruppe i Parlamentet.

Mere ventet var det, at valget gav plads til to medlemmer fra Sverigedemokraterne. Partiet ser op til Dansk Folkeparti, men nyder ikke tilsvarende varme følelser fra sit danske forbillede.

Et nyt initiativ

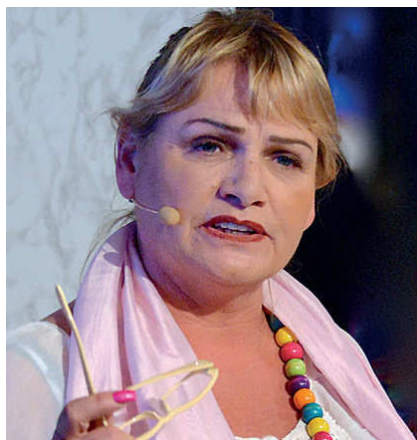
Valgets svenske overraskelse blev partiet Feministisk initiativ (Fi), som tidligere har forsøgt sig i national politik uden held.

Fi har før haft et medlem af EU-Parlamentet, der blev valgt ind som liberal, men skiftede til Fi og senere helt opgav det politiske arbejde. Denne gang fik Fi, der er ledet af den tidligere forkvinde for

Vänsterpartiet (Sveriges SF/Enhedslisten) Gudrun Schyman, et mandat af egen kraft. Det bliver aktivisten med roma-oprindelse, Soraya Post, som tager plads i Bruxelles og Strasbourg.

Pirater til grunde

Til de klare tabere hører statsminister Fredrik Reinfeldts parti Moderaterna

(konservative), som tabte fire pct.point og et mandat. Også Folkpartiet Liberalerne, Sveriges mest EU-entusiastiske parti, mistede et af sine tre mandater.

Socialdemokraterne tabte med lige under 24,6 pct. af stemmerne en af sine tidligere seks pladser.

Til de skuffede hører også Vänsterpartiet, som EU-politisk mest svarer til Enhedslisten. Partiet gik noget frem, men ikke nok til at vinde det andet mandat, man havde regnet med.

Og endelig røg Piratpartiet, den store overraskelse ved EU-valget i 2009, ud af Parlamentet igen.

Alt i alt svarer mønstret i det svenske valg nogenlunde til det europæiske. De traditionelt EU-positive borgerlige partier gik tilbage, mens fremgangen blev meget bredt fordelt over resten af det politiske spektrum. ♦

Et svensk mandat går til feministen Soraya Viola Heléna Post (f. 1956), som har en tysk-jødisk far og en mor af roma-oprindelse.

Det europæiske overblik

Nogle gik frem, andre tilbage. Sådan blev valget i EU's 28 medlemslande.

Irland

17

Centrum-højrepartiet Fine Gael blev størst med fire mandater ligesom ved sidste valg. Men den store overraskelse var uafhængighedspartiet Sinn Fein, der med sine tre nyvundne mandater vil placere sig i Parlamentets venstrefløjgruppe, GUE/NGL.

Storbritannien

73

Det blev en jordskredssejr til det højrepopulistiske og euroskeptiske UKIP, der gik fra 13 til 24 mandater. Også det socialdemokratiske Labour-parti gik syv mandater frem, hvilket svarer til nedturen for Cameron's konservative. Men værst gik det ud over liberal-demokraterne, der mistede 10 mandater.

Frankrig

74

Historisk jordskredssejr til det højrepopulistiske Front Nationale, der landede på næsten dobbelt så mange mandater (24) som François Hollandes regerende socialistparti. Sarkozys gamle parti UMP blev næststørst, men stadig ni mandater mindre end ved sidste valg.

Portugal

21

Det blev et fremragende valg for den portugisiske venstrefløj. Socialdemokraterne i Partido Socialist blev størst, mens kommunisterne i CDU også gik frem. Hårdt ramt blev til gengæld alliancen af centrumpartier, der gik fra 10 til syv mandater.

Spanien

54

Selvom det konservative Partido Popular (PP) og det socialdemokratiske PSOE blev de største partier med over 20 pct. af stemmerne hver, var begges tilbagegang stor. Valgets største overraskelse blev det nye Podemos, med afsæt i Indignados-bevægelsen, der løb med 8 pct. af stemmerne.

Danmark

13

Dansk Folkeparti blev valgets helt store vinder med en fordobling af mandater siden sidste valg. Valgets helt store taber blev Venstre, der endte på skuffende 16,7 pct. af stemmerne. Af de opstillede partier blev alle på nær Liberal Alliance valgt ind.

Holland

26

Det blev en smal sejr til det socialliberale D66, der gik fra tre til fire mandater, mens det SF-lignende Groen Links skuffende måtte opgive et af sine tre. Dyrevelfærdspartiet PvdD kom for første gang i Parlamentet med et mandat.

Belgien

21

Den overvældende sejrherre blev det flamsk-nationalistiske New Flamish Alliance (NV-A), der kæmper for en skarpere opdeling af de tre belgiske regioner. Partiet gik fra et til fire mandater. Øvrige 10 partier fik et sted mellem et og tre mandater hver.

Tyskland

96

Største parti blev Merkels CDU/CSU, der dog kunne notere sig en tilbagegang på 2,6 pct. Socialdemokratiske SPD blev udråbt som vindere af valget med en fremgang på 6,5 pct. Den store overraskelse blev dog det nye, EU-kritiske Alternative Für Deutschland med 7 pct. af stemmerne.

Luxembourg

6

Valget bød ikke på store forandringer. Jean-Claude Junckers kristendemokratiske CSV gik lidt frem, men landede på tre mandater som ved sidste valg. Det socialdemokratiske LSAP, de liberale (DP) og de grønne (Les Verts) beholdt hver deres ene mandat.

Østrig

18

Centrum-højrepartiet ÖVP fik ligesom ved sidste valg flest stemmer. Alligevel blev det et dødt løb mellem ÖVP og det regerende socialdemokratiske SPÖ, der hver landede på fem mandater. Skarpt efterfulgt af det højrepopulistiske frihedsparti (FPÖ), som fordoblede sit mandattal til fire.

Italien

73

Beppe Grillos populistiske 5 Stjerne Bevægelse kom i Parlamentet for første gang – med hele 17 mandater. Men størst blev de regerende socialdemokrater, der landede på 31 mandater. De nødlidende var Berlusconi's Forza Italia, der måtte give afkald på over halvdelen af sine 29 mandater.

Malta

6

Over 53 pct. af malteserne satte krydset ved det socialdemokratiske Partit Laburista. Men det var ikke nok til at holde på partiets fire ud af seks mandater. De måtte opgive et enkelt til fordel for nationalisterne, der trods kun 40 pct. af stemmerne ligeledes landede på tre mandater.

Finland

13

Det populistiske Finnernes Parti fik 12,9 pct. af stemmerne og dermed to mandater. Det var dog ikke helt så mange stemmer, som de op til valget blev spået til. Det endte med en pæn sejr til det liberal-konservative Samlingspartiet med 22,6 pct. af stemmerne.

Estland

6

To ud af seks mandater gik til det regerende, liberale Eesti Reformierakond – ikke mindst fordi landets tidligere statsminister Andrus Ansip valgte at stille op for partiet. Tre øvrige partier fik hver et mandat.

Letland

8

Det blev en stor sejr til det konservative regeringsparti Enhed, der løb med halvdelen af de otte mandater. Resten gik til henholdsvis et nationalistisk parti, to venstreorienterede pro-russiske partier og et grønt landmandsparti.

Litauen

11

Det blev et tæt kapløb mellem konservative TS-LKD (17,43 pct.) og det socialdemokratiske LSDP (17,26 pct.), der hver endte med to mandater. Det samme fik både det højreorienterede Lov og Orden og de liberale.

Polen

51

Valgets absolutte vindere blev som ventet centrum-højre. Næsten 64 pct. af stemmerne gik til premierminister Donald Tusks Borgerplatformen og det konservative Lov og Retfærdighedsparti tilsammen. Alliancen af venstrefløjpartier endte på blodfattige 9,6 pct.

Slovenien

8

Interne stridigheder og en lederrokade kostede det centrum-venstreorienterede regeringsparti Positive Slovenien (PS) dyrt. Partiet fik med sine 6,6 pct. af stemmerne ingen mandater, mens den helt store vinder blev det konservative SDS.

Kroatien

11

Det konservative oppositionsparti HDZ vandt hele 41 pct. af stemmerne mod de regerende socialdemokraters (SDP) 29,93 pct. På trods af, at det var første gang kroaterne kunne stemme til EU-Parlamentet, var valgdeltagelsen helt nede på 25,06 pct.

Slovakiet

13

Den betydelige sejr til det socialdemokratiske Smer-parti med premierminister Robert Fico i spidsen var ikke valgets største samtaleemne. Det var til gengæld Slovakiets valgdeltagelse, der med sine 13,5 pct. var EU's laveste – for tredje valg i træk.

Ungarn

21

12 af de 21 sæder gik til Victor Orbans konservative Fidesz-parti. Det næststørste parti blev det radikale, nationalistiske Jobbik-parti med tre mandater, mens socialdemokraterne gik fra fire til to.

Rumænien

32

Præsident Victor Pontas socialdemokratiske PSD havde et forrygende valg med 37,6 pct. af stemmerne og fem nye mandater. Det gik ud over de konservative, der måtte halvere sit mandattal.

Tjekkiet

21

Det nye centrum-liberale ANO 2011, der har anti-korruption som mærkesag, blev størst med godt 16 pct. af stemmerne, skarpt efterfulgt af koalitionen af centrum-højrepartier. Det største nederlag oplevede det konservative og euroskeptiske ODS, der gik syv mandater tilbage.

Bulgarien

17

Størst blev centrum-højrepartiet GERB med 30,47 pct. af stemmerne, mens det regerende socialistparti led stort nederlag med kun 19 pct. Det fik lederen af GERB Boyko Borisov til at kræve regeringens øjeblikkelige afgang og en udskrivning af nyvalg.

Grækenland

21

Stemmeslugeren blev det venstreorienterede Syriza (26,6 pct.). Grækenland sender dermed seks af sine 21 repræsentanter til Parlamentets venstreorienterede GUE/NGL-gruppe, som også danske Folkebevægelsen mod EU sidder i. Det nynazistiske Gyldent Daggrø fik tre mandater.

Cypern

6

Det er nok ikke de store politiske forandringer, som det cypriotiske folk kommer til at opleve efter EU-valget. Samtlige partier beholdt mandaterne fra sidste valg. To til de konservative, to til kommunisterne og et til centumpartiet DIKO.

Spansk protestbevægelse træder ind i politik

Der er opbrud i spansk politik. De to store centrumpartier, som har styret landet siden 1977, mistede tilsammen over fem millioner stemmer. Til gengæld fandt den spanske protestbevægelse vej til EU-Parlamentet.

AF ELENA GYLDEKERNE MASSA

INDIGNADOS. Op til valget viste flere meningsmålinger, at det konservative Partido Popular (PP) og det socialdemokratiske PSOE som sædvanligt ville få størstedelen af stemmerne (65 pct.). Men sådan skulle det ikke gå. De to centrumpartier, som skiftevis har ledet landet siden enden på Franco's diktatur i midt-1970'erne, landede samlet set på under halvdelen af stemmerne.

At seks års dyb økonomisk krise har sat sine spor i befolkningen, var tydeligt på valgresultatet. Fem mandater endte hos protestpartiet Podemos ("Vi kan"), der kun har eksisteret siden marts. På ganske kort tid er det således lykkedes partilederen Pablo Iglesias, som er professor i statskundskab, aktivist og tidligere

Indignados-bevægelsen har protesteret imod EU's sparekurs, som de mener er skyld i den høje arbejdsløshed i Spanien.

medlem af det kommunistiske parti, at rykke godt og grundigt ved strukturerne i spansk politik.

Trods et meget begrænset budget og med en behård kampagne via sociale medier har Podemos nået vælgerne med mærkesager som reduceret arbejdstid, en nedsættelse af pensionsalderen til 60 år og en ophævelse af Lissabon-traktaten.

En formaliseret bevægelse

Podemos formaliserer i virkeligheden de krav, som den spanske protestbevægelse

Indignados (15M) stillede i foråret 2011. En bevægelse, som Susana Aguilar, der er professor i statskundskab og sociologi på Universidad Complutense i Madrid, ikke tror er død. Den lurer stadig under overfladen.

»De ved ikke præcis, hvad de vil være, og de har en konstant debat om, hvad de skal være og hvor, de skal være,« siger hun til NOTAT.

»Unge spaniere er klar over, at deres forhold bliver dårligere end deres forældres var. De bliver nødt til at leve med usikre jobs og meget lav løn. Det bliver

Stærk højrefløj i Polen

For polakkerne stod EU-valget i konservatismens tegn. Æren må tilskrives statsminister Donald Tusk, som har spillet en nøglerolle i konflikten om Ukraine.

AF PETER ZACHO SØGAARD

KONSERVATIVE. To store højrefløjspartier løb med valgsejren i Polen: Statsminister Donald Tusks centrum-højreparti, Borgerplatformen, og det konservative og katolske Lov og Retfærdighedsparti (PiS), ledet af Jarosław Kaczyński.

De to partier fik over 30 pct. af stemmerne hver, og kunne derfor begge sende 19 repræsentanter til Strasbourg. Men selvom partierne lå side om side på valgaftenen, var det Borgerplatformen, der følte sig som sejrherre, efter at have været bagud i meningsmålingerne under hele valgkampen med 10-15 pct. point til PiS.

Statsmands-effekt

Donald Tusks internationale manøvre i

krisen om Ukraine har tilsyneladende gjort hans parti godt i valgkampens sidste fase. Polens regering har spillet rollen som Ukraines nærmeste allierede i EU og har til tider stået i centrum for EU's forsøg på at støtte op om Ukraines vaklende overgangsregering.

Samtidig har Donald Tusk personligt ført et heftigt diplomati i de europæiske hovedstæder for at forklare Polens holdning til en fælles energipolitik, og indkaldt til ekstraordinære møder om Rusland i NATO-alliancen. Denne statsmandskunst ser ud til at have givet pote for partiet frem mod valget.

Nyt højre

Også et nyt protestparti på højrefløj fik fodfæste med 7 pct. af stemmerne og 4

Det er lykkedes Donald Tusk at tegne et billede af sig selv som en ægte statsmand i forbindelse med konflikten om Ukraine.

mandater. "Kongressen af det nye højre", som partiet kalder sig, har tiltrukket stemmer ved at føre en anti-EU kampagne i det ellers overvejende EU-positive Polen – krydret med kvindedefjendsk, nationalistisk og libertariansk retorik. Lederen af det nye parti, Janusz Korwin-Mikke, mener således ikke, at kvinder bør have stemmeret.

Det er sigende for Polen, at EU-kri-

sværere for dem at købe hus, og de vil blive tvunget til at betale for sociale sikringsordninger, hvis de ikke gør noget. Utilfredsheden er ikke anekdotisk. De ser en strukturel forandring. De har uddannelse og informationsmæssige ressourcer. De vil ikke finde sig i det,« siger hun.

Også socialistpartiet Izquierda Unida (Forenede Venstre) havde et forrygende valg med fire nye mandater. Både Izquierda Unida og Podemos vil sætte sig i Parlamentets venstrefløjsggruppe, GUE/NGL. ♦

tikken kommer fra den i forvejen stærkt besatte højrefløj, og ikke fra venstrefløjen, der står meget svagt i landet. Venstrefløjen kunne slet ikke hamle op med højrefløjen ved dette valg. "Den Demokratiske Venstrealliance", der er arvtager til det polske kommunistparti, mistede to af dets syv mandater, og endte på blot 9,4 pct. af stemmerne. ♦

Separatistisk dagsorden smittede af på EU-valget i Belgien

Belgierne var mest optagede af de sideløbende nationale valg, da de stemte til EU-valget. Det førte til en sejr for et konservativt parti, der ønsker en skarpere opdeling af de belgiske regioner.

AF MARIA ROSENBERG RASMUSSEN

SEPARATISME. »Man skal se på de nationale valg i Belgien for at forstå EU-parlamentsvalget«, siger professor ved Vrije Universitet i Bruxelles, Dave Sinardet. For den 25. maj 2014 skulle de belgiske borgere ikke bare stemme til EU-valget, men også til det føderale parlamentsvalg og til regionalvalget.

Det flamsk-nationalistiske Nieuw Vlaamse Alliantie (N-VA), der kæmper for et mere opdelt Belgien, blev den helt store vinder ved det nationale valg. Og det mener professor Sinardet smittede af på EU-valget, hvor partiet også blev størst.

»N-VA er meget populært på det nationale niveau, og derfor fik de også mange stemmer ved EU-parlamentsvalget, selvom de ikke har en klar dagsorden for EU eller kendte ansigter til at bære deres valgkampagne frem«.

Bart De Wever (f. 1970) er borgmester i Antwerpen og leder af det flamsk-nationalistiske Nieuw Vlaamse Alliantie, der ønsker mere opdeling af Belgien.

Med en befolkning på 11,1 millioner har Belgien 21 sæder i EU-Parlamentet, som besættes af repræsentanter fra Belgiens tre regioner. Den flamske region stemmer om 12 mandater, mens den franske region stemmer om otte og den tysktalende kun om et enkelt mandat.

Pro-europæer stadig populær

Valgsejren til N-VA i den flamske region skal ikke ses som et udtryk for, at belgierne er imod EU, mener professor Sinardet. Den er snarere et udtryk for, at den nationale dagsorden har overskygget EU-valget.

Vlaams Belang, der er Belgiens eneste anti-EU parti, mistede da også et mandat.

N-VA's sejr ved EU-valget er heller ikke nær så stor som ved det nationale valg. Det mener Dave Sinardet især skyldes Guy Verhofstadt, som er tidligere belgisk premierminister og i dag formand for den liberale gruppe i EU-Parlamentet (ALDE).

Pro-europæeren Verhofstadt er stadig en meget vellidt politiker i Belgien, når det gælder EU-politik. Hans parti Open Vld genvandt da også sine tre sæder ved valget, og Verhofstadt er tilmed kandidat til formandsposten for EU-Kommissionen.

Uden partigruppe

Det er ikke til at sige, hvordan N-VA vil gøre brug af sine nye mandater i Parlamentet. Parlamentets Grønne Gruppe, som N-VA tidligere var del af, p.g.a. gruppens regionalistiske udgangspunkt, har meddelt, at partiets mandater ikke er velkomne. N-VA er rykket for langt til højre.

Professor Dave Sinardet har ikke noget klart bud på, hvor partiet vil placere sig. Politisk kunne de måske få lov til at blive del af ALDE, men det er helt urealistisk i forhold til den nationale dagsorden, hvor ALDE's formand Guy Verhofstadt og lederen for N-VA Bart De Wever kæmper for et vidt forskelligt Belgien. ♦

Kampen om grupperne

Nynazister, nationalister, anti-føderalister, liberalister, socialister og feminister blev valgt ind. Resultatet stikker i mange retninger – og lægger op til flere forskellige scenarier.

AF STAFFAN DAHLLÖF

ANALYSE. Det nye er, at der aldrig før i Parlamentet har været så mange udtalte kritikere af EU's måde at virke på og af den førte politik. Af de i alt 751 medlemmer kan 282 (31 pct.) regnes som EU-kritikere, hvis man maler med den meget brede pensel.

Det gammelkendte er, at de traditionelt EU-venlige partigrupper – socialdemokrater (S&D), liberale (ALDE) og konservative (EPP) – har alle muligheder for fortsat at dominere den førte politik. Det har de gjort siden det første direkte valg til Parlamentet i 1979.

Hvis man regner den Grønne gruppe med i "EU-etablisementet", og det er der flere argumenter for end imod, så vokser den brede EU-midte efter alt at dømme til at omfatte 521 medlemmer (69,4 pct.).

Hugger fra hinanden

Usikkerheden om, hvad valgresultatet vil kunne føre til, hænger sammen med dannelsen af partigrupper i Parlamentet. Det kræver mindst 25 medlemmer fra syv forskellige lande at danne en ny gruppe.

For det enkelte medlem er gruppetilhørsforhold en forudsætning for at få poster og indflydelse, for eksempel som rapportør, hvilket er en slags ordfører. For grupperne indebærer hvert nyt medlem ikke kun en ny politisk makker og stemme, men også en kilde til lønnede medarbejdere, flere poster og mere talemidd i Parlamentet.

Grupperne har derfor en naturlig interesse i at hugge medlemmer fra hinanden, og i at holde på dem, de har. Det kan ødelægge en hel gruppe, hvis et enkelt medlem fra det afgørende syvende medlemsland pludselig skifter gruppe.

Turunens assistenter

Gruppedannelserne vil i store træk være kendte op til det første møde med de nyvalgte parlamentarikere i juli. Men det vil være en uafsluttet proces, fordi medlemmer har det med at skifte gruppe mellem valgene.

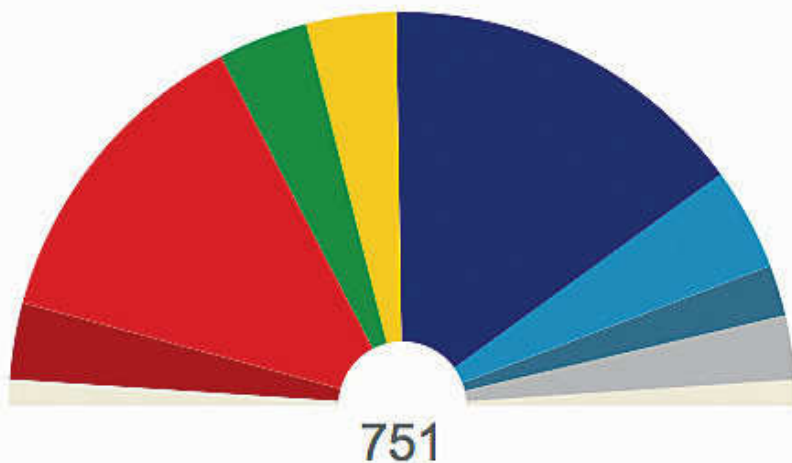
Det sker enten fordi medlemmerne bliver politisk uenige med deres oprindelige gruppe, eller fordi de lokkes af medlemmer fra andre grupper.

Da Emilie Turunen i efteråret 2013 fandt ud af, at hun egentlig var socialdemokrat og ikke SF'er, var det ikke kun en politisk gevinst for den socialdemokratiske gruppe (S&D) og et tilsvarende tab for SF's gruppe, De Grønne. S&D-gruppen fik også tilført ressourcer i kraft af Turunens lønnede medarbejdere, og penge til et kontorhold, som fulgte med hendes mandat.

Hvis man forestillede sig, at alle de nyvalgte EU-kritikere af forskellig observans gik sammen i en ny gruppe, så ville de blive en magtfaktor i Parlamentet.

Men det kan man ikke. Der er politiken til forskel.

Mandater fordelt på grupper

	EPP (kristendemokrater) med danske Konservative	221
	S&D (socialdemokrater) med danske Socialdemokraterne	191
	ALDE (liberale) med Venstre og Radikale Venstre	59
	De Grønne (progressive på miljø) med SF	54
	ECR (konservative) med Dansk Folkeparti	63
	GUE/NGL (venstrefløj) med Folkebevægelsen mod EU	52
	NI Udenfor grupper (selvvalgt)	43
	EFD (euroskeptisk højrefløj)	32
	Endnu usikre (endnu ikke valgt gruppe)	36

Mandater i hvert medlemsland fordelt efter politiske grupper

LAND	 EPP	 S&D	 ALDE	 GRØNNE / EF / A	 EKR	 GUE/ NGL	 EFD	 NI	 Øvrige	I alt
 Belgien	4	4	6	6				1		21
 Bulgarien	7	4	4		1				1	17
 Cypern	2	2				2				6
 Danmark	1	3	3	1	4	1				13
 Estland	1	1	3	1						6
 Finland	3	2	4	1	2	1				13
 Frankrig	20	13	7	6		4		24		74
 Grækenland	5	4			1	6		2	3	21
 Holland	5	3	7	2	1	3	1	4		26
 Irland	4	1	2			4				11
 Italien	17	31				3	5		17	73
 Kroatien	5	2	2	1	1					11
 Letland	4	1		1	1				1	8
 Litauen	2	2	3	1	1		2			11
 Luxembourg	3	1	1	1						6
 Malta	3	3								6
 Polen	23	5			19				4	51
 Portugal	7	8				4			2	21
 Rumænien	15	16							1	32
 Slovakiet	6	4	1		2					13
 Slovenien	5	1	1	1						8
 Spanien	17	14	2	4		11		4	2	54
 Storbritannien		20	1	6	20	1	24	1		73
 Sverige	4	6	3	4		1			2	20
 Tjekkiet	7	4	4		2	3			1	21
 Tyskland	34	27	4	13	8	8			2	96
 Ungarn	12	4		2				3		21
 Østrig	5	5	1	3				4		18
 EU	221	191	59	54	63	52	32	43	36	751

Tallene er fra 12.06.2014 og midlertidige, da gruppedannelserne er i konstant forandring

EKR. Sverigedemokraterne vil gerne være i et mere "stuerent" selskab end Front Nationals, men bliver selv afvist af britiske UKIP.

Gruppedannelserne i midten og til venstre er til gengæld noget mindre komplicerede. Her er spørgsmålet, hvem der må nyde godt af nye miljø- og venstrefløjspartier fra Portugal, Spanien og Italien – og af det svenske Feministisk Initiativ.

Det bliver enten De Grønne (57 medlemmer før valget, 54 efter), eller venstrefløjsgruppen GUE/NGL med danske Folkebevægelsen mod EU (35 medlemmer før valget, 52 efter).

Og så er der de meget uberegnelige, som den italienske Beppo Grillos Bevægelsen

5 stjerner (17 helt nye mandater), og tjekkiske ANO (4 nye medlemmer).

ANO ender efter alt at dømmes i den liberale gruppe (ALDE), men er som euromodstandere mere på linje med danske Liberal Alliance.

Valget er overstået, resultatet er kendt. Fortsættelse følger om grupperne. ♦

Teksten tager udgangspunkt i de gamle grupper i Parlamentet. Det er ved redaktionens afslutning usikkert, om der opstår nye grupper, og hvordan den præcise fordeling af mandater på grupper lander.

Samtidig skal det tages i betragtning, at der før valget var 766 gældende mandater i Parlamentet, mens tallet efter valget er 751.

Racisterne, de stuerene - og de andre

På højrefløj er tre gruppedannelser i spil.

For det første: Partier som er udtalt racistiske, eller som betegnes som sådan af andre. Til dem kan regnes franske Front National, hollandske Frihedspartiet, østrigske FPÖ, ungarske Jobbik, italienske Lega Nord, græske Gyldent Daggrø, tyske Nationaldemokrater, Sverigedemokraterne, litauiske Orden og Retfærdighed, og slovakiske Nationalistpartiet.

For det andet: Partier, som ikke vil være sammen med de højre-nationale, men for hvem indvandring og flygtninge er et ofte brugt argument imod EU. Til dem har man hidtil kunnet regne medlemmerne af det, der indtil nu har heddet EFD (Europæisk Frihed og Demokrati med 31 medlemmer før valget, måske 32 efter) med britiske UKIP som drivkraft, og med italienske Lega Nord, og andre. Før valget sad også Dansk Folkeparti her.

For det tredje: Partier som er klart EU-kritiske, men som ikke er mere udlændingeforskrækkede end at nogle af dem kan acceptere Tyrkiet som EU-medlem. Til dem hører de britiske konservative, tjekkiske ODS, polske PiS og andre i den gruppe, der indtil nu har heddet EKR (Europæiske Konservative og Reformister med 57 medlemmer før valget, måske 63 efter). Her vil de syv nyalgte medlemmer fra tyske Alternative für Deutschland politisk føle sig mest hjemme. Også Dansk Folkeparti ser ud til at lande her.

Og så de uberegnelige

Tendensen i spillet om gruppedannelser er en bevægelse hen imod midten. Dansk Folkeparti og Perussuomalaiset (De Sande Finner) søger væk fra tidligere allierede i retning mod den konservative gruppe

Socialdemokraten Martin Schulz (tv.) fra Tyskland og den konservative Jean-Claude Juncker fra Luxembourg (th.) kæmperede op til valget om posten som EU-kommissionsformand. Junckers gruppe i Parlamentet (EPP) fik flest mandater, men mange brikker skal stadig falde på plads, før han kan kalde sig "præsident".

Det umulige præsidentvalg

Det var anderledes denne gang. Vælgerne fik noget at skulle have sagt om den kommende formand for EU-Kommissionen. Sådan da.

AF STAFFAN DAHLLÖF

PRÆSIDENTVALG. Flertallet af de danske vælgere var måske ikke helt klar over det, før valget, men udover at stemme på deres foretrukne parti eller liste, stemte de også på Luxembourgs veteranpolitiker Jean-Claude Juncker (konservativ), den tyske formand for EU-Parlamentet Martin Schulz (socialdemokrat), den belgiske føderalist Guy Verhofstadt (liberal), den grønne franskmænd José Bouvé, alternativt hans tyske partifælle Ska Keller (en af hvert køn fra den lejr), eller den fremstormende græske venstrefløjspolitiker Alexis Tsipras.

Disse seks havde alle lagt billet ind på at afløse José Manuel Barroso som formand for Kommissionen i de kommende fem år.

Under hensyntagen til Parlamentet

Forklaringen - og det, som var anderledes denne gang - skal findes i en noget knudret formulering i Lissabon-traktatens artikel 17.7, som trådte i kraft ved valget den 25. maj:

"Under hensyntagen til valget til Europa-Parlamentet og efter passende høringer foreslår Det Europæiske Råd (stats- og regeringscheferne, red.) med kvalificeret flertal en kandidat til posten som formand for Kommissionen. Denne kandidat vælges af Europa-Parlamentet med et flertal af dets medlemmer."

Altså, Parlamentet vælger ikke mellem

forskellige kandidater, men vælger den kandidat, som regeringscheferne er blevet enige om at foreslå, efter at de først har taget hensyn til valgresultatet.

Og hvis Parlamentet stemmer nej, må regeringscheferne hoste op med et nyt navn.

Så hvem er det, der bestemmer: Regeringerne, som udpeger den mest egnede under hensyn til valgresultatet, eller Parlamentet, som i sidste ende skal stemme ja? Eller er det vælgerne, som i dette tilfælde stemte på... tja, hvem var det nu, det var?

Et valg med eller uden Juncker

»Jeg ser det som en magtkamp mellem institutionerne. Fra Parlamentets side er det kun første led i en proces, der handler om at give Kommissionen en parlamentarisk forankring,« siger Peter Nedergaard, professor i statskundskab ved Københavns Universitet.

Hvad det hele endte med - om det blev Juncker, fordi hans gruppe i Parlamentet blev den største efter valget, eller det blev en kandidat helt udenfor grupperne - var stadig uafklaret, da NOTAT gik i tryk.

Men man kan sige noget om selve processen. Måske bidrog "præsidentvalget" til at bremse den faldende valgdeltagelse? Den krøb en smule opad, fra 43 pct. 2009 til 43,09 pct. i år. Spørgsmålet er, om man kan måle det.

»Det kan man fra et videnskabeligt perspektiv ikke sige noget om; så skulle

man gennemføre et valg som det nu skete, samtidigt med et andet valg, men uden Juncker og Schulz, for at have noget at sammenligne med,« siger Peter Nedergaard.

»Desværre ikke,« svarer valgforsker Kasper Møller Hansen kort og kontant.

Ikke engang i Tyskland

Hverken de danske socialdemokratiske kandidater eller den konservative Bendt Bendtsen gjorde i valgkampen noget ud af at fremme deres partiers kandidater, henholdsvis Schulz og Juncker.

Hvis Venstres Ulla Tørnæs mente, at Guy Verhofstadt var det bedste bud på en kommissionsformand - hvilket man kan tvivle på - så var det noget, hun gik ganske stille med.

»De er alle forholdsvis ukendte udenfor Tyskland, Luxembourg, Belgien og måske Holland,« siger Peter Nedergaard.

Jens-Peter Bonde, mangeårigt medlem af Parlamentet for Folkebevægelsen mod EU og JuniBevægelsen - og den kritiske EU-debats "grand old man" i Danmark - går et skridt videre:

»Schulz er ikke engang kendt i Tyskland. Jeg er personligt gode venner med alle tre. Juncker har jeg kendt siden han var en ung embedsmand, men det er der ingen andre danskere, der har.«

Twitterglade seere

Benjamin Fox fra nyhedsportalen EUobserver skriver, at den afsluttende debat mellem "Spitzenkandidaten" blev vist

Et andet Europa – med Tsipras

Nok var højrepopulismen på alle danske læber lige efter valget. Men i Sydeuropa blev den helt store stjerne en socialist.

AF MICHAEL BIRKJÆR LAURITSEN

PERSONKULT. At det ny-nazistiske parti Gyldent Daggry erobrede ni pct. af de græske stemmer, kan ikke ignoreres. Ej heller kan det, at 21 pct. af de italienske vælgere stemte på den italienske komiker Beppe Grillos populistiske Femstjernede Bevægelse.

Men den helt store stjerne i Sydeuropa blev alligevel Alexis Tsipras, den 39-årige leder af venstrefløjskoalitionen Syriza i Grækenland. Med 26,6 pct. af stemmerne og seks ud af 21 pladser i EU-Parlamentet blev koalitionen den største græske stemmesluger.

Syrizas seks parlamentarikere får selskab på venstrefløjen af to græske kommunister og fire græske socialdemokrater.

En million stemte på Tsipras – i Italien

Tsipras' popularitet rækker ud over de græske landegrænser. Faktisk fik han over en million stemmer i Italien, hvor listen L'Altra Europa – Con Tsipras (Det andet Europa – med Tsipras) stillede op. Det veksles til tre pladser i Parlamentet, hvor de gør Syriza selskab i den europæiske

venstrefløjsgruppe GUE/NGL, som også danske Folkebevægelsen mod EU sidder i.

Og selvom Grillos Femstjernede Bevægelse blev Italiens næststørste parti, så blev de italienske socialdemokrater langt større med hele 41 pct. af stemmerne.

Podemos

Også i Spanien var der succes for venstrefløjen. Det blot fire måneder gamle parti Podemos med baggrund i de spanske protestbevægelser vandt otte pct. af stemmerne og fem pladser i Parlamentet. Partiets talsmand Pablo Iglesias Turrión – professor, forfatter og TV-mand – fremhævede ligeledes Tsipras som sit forbillede.

I alt gik et pænt stykke over halvdelen af de spanske stemmer til partier på venstrefløjen, herunder grønne, socialdemokratiske, venstresocialistiske og kommunistiske partier.

I Portugal var billedet det samme. 32 pct. af stemmerne gik til socialdemokraterne, og 17 pct. til den yderste venstrefløj. ♦

på 49 TV-kanaler, og set af lige under 500.000 seere.

Topkandidaterne nåede på den måde ud til cirka 0,29 pct. af de omtrent 170 millioner EU-borgere, som stemte til valget.

Men det var nogle flittige seere. De sendte i alt 63.000 tweets (beskeder på net-tjenesten Twitter) i begejstring, eller det modsatte, over hvad de så. Med i gennemsnit 7,9 sendte tweets pr. person, var det næppe et helt repræsentativt udsnit af den europæiske vælgermasse, som kiggede med.

Jens-Peter Bonde, der engagerede sig i en kampagne for at øge valgdeltagelsen i maj, mener ikke, at et "præsidentvalg" som dette er vejen frem for at øge interessen, eller for at styrke Kommissionens legitimitet.

»Derimod har jeg, sammen med Europabevægelsens tidligere formand Erik Boel, foreslået at vi skulle stemme på de nationale kommissærer ved næste valg. Det ville interessere folk, og det er et realistisk forslag, som kan gennemføres uden at man laver om på traktaten.« ♦

Den ultra-populære socialist Alexis Tsipras (f. 1974) vandt det græske EU-parlamentsvalg med en jordskredssejr.

Et politisk tomrum

Når selv et ganske stort flertal af de folkevalgte ikke kan ændre reglerne, har man et demokratisk problem. Det problem opstår ofte i EU-systemet.

AF IDA ZIDORE

DEMOKRATISTAFET. At markere sine egne holdninger er ikke noget, der lader til at interessere Jesper Tynell synderligt. Han er en detaljens mand. En dokumentationens vogter. Måske er han bedst kendt som journalisten, der påviste lovbrud i Beskæftigelsesministeriet under Claus Hjort Frederiksen.

Men når det kommer til EU-systemets indretning, har Jesper Tynell gjort sig nogle tanker af den mere grundlæggende slags. Det drejer sig om spændingsfeltet mellem de folkevalgte lovgivere på den ene side og EU-traktaten på den anden.

»For mig at se har vi en stor demokratisk udfordring i EU på grund af den måde, som traktaten er udformet og fortolket på. Det kan i praksis være umuligt for lovgiverne at vedtage noget, som et stort flertal af befolkningen måtte ønske«, siger han.

Jesper Tynell er inde ved selve kerne af EU-samarbejdet. Princippet om fri bevægelighed for arbejdskraft, varer, tjenesteydelser og kapital, som siden 1957

har været indskrevet i traktaten, og de rettigheder, der følger alene af unionsborgerskabet. Knæsatte principper, som der ikke ligefrem er rørende enighed om forståelsen af.

”Jeg mener, vi har skabt os et styrings-vakuum.”

Baumbast-sagen

Et godt eksempel er den såkaldte Baumbast-sag.

Den tyske statsborger, der går under navnet "Herr Baumbast", ville i 1990'erne gerne bo i Storbritannien, selvom han ikke arbejdede der. Der fandtes på det tidspunkt en britisk regel om, at EU-borgere og deres slægtninge skulle tegne en sygeforsikring for at opholde sig i landet. En regel, som var i fuldstændig overensstemmelse med det EU-direktiv, der gjaldt på det tidspunkt.

Men sagen kom for EU-Domstolen. Og Domstolen vurderede stik imod det gældende EU-direktiv, at kravet om sygesikring var en begrænsning af den frie bevægelighed for unionsborgere. Som konsekvens blev direktivet lavet om, og medlemslandene har siden ikke i samme grad haft lov til at kræve, at EU-borgere og deres slægtninge tegner sygeforsikring. Storbritannien fulgte altså EU-direktivet til punkt og prikke, men det var i strid med traktaten og blev derfor underkendt.

»Baumbast-sagen viser i mine øjne, hvordan det kan være svært for EU-lovgivere at være herre i eget hus«, siger Jesper Tynell.

»Visse ting, som man måtte forvente at kunne lovgive om, kan man ikke lovgive om uden en traktatændring. Og det kan være umuligt at komme igennem med selv for et stort flertal i Europa. Derfor har man reelt afpolitiseret visse områder, som ikke længere lader sig regulere politisk.«

Udemokratisk og demokratisk at bryde EU-retten

Jesper Tynell beskriver det manglende politiske råderum som et "styrings-vakuum". Det er også det tomrum, de danske folketingspolitikere befinder sig i, når de hævder at kunne gå imod traktatens ord i for eksempel spørgsmålet om børnepenge til EU-borgere fra andre lande, der arbejder i Danmark.

Selv hvis et flertal i EU skulle blive enige om at ændre sammenlægningsprincippet i forordning 883, så følger princippet stadig også af traktatens artikel 45 og 48. Det kan derfor vise sig vanskeligt at ændre politisk, selv med et stort flertal i EU. Det fører i praksis til en form for selvtægt blandt medlemslandene, mener Jesper Tynell.

”Det kan i praksis være umuligt for lovgiverne at vedtage noget, som et stort flertal af befolkningen måtte ønske.”

»Vi siger ofte til os selv, at "Danmark er dukse" i forhold til at overholde EU-retten. Faktum er, at når der er penge eller politisk prestige på spil, så prøver vi igen og igen at fortolke os ud af problemerne. Og så bryder man med mere eller mindre åbne øjne de regler, der er vedtaget på EU-niveau. Det skete for eksempel, da VK-regeringen indførte et optjeningsprincip vedrørende børnechecken.«

På sin vis kan Jesper Tynell godt se idéen i at føre noget af magten tilbage til en demokratisk valgt forsamling ved at bryde EU-retten. Om det så er EU-Parlamentet eller – som i dette tilfælde – Folketinget. Men han tror, at det vil være lettere at få staterne til at følge EU-reglerne, hvis det var lettere for et flertal i EU at lave dem.

Han mener i al fald vi skal væk fra

Blå bog

Født på Rigshospitalet den 30. juni 1971. Bor i Vanløse i København.

Uddannet cand.mag. i historie og kommunikation.

Har de sidste ti år arbejdet som retspolitisk fagmedarbejder ved DR's Orientering på P1.

Fik i 2010 Cavlingprisen for sit arbejde med gennem 15 år at afdække lovbrud og fusk med tal i Beskæftigelsesministeriet under Claus Hjort Frederiksen.

Modtog i 2010 Det Journalistiske Fellowship ved Center for Journalistik ved Syddansk Universitet, og i 2013 Hal Koch prisen.

Jesper Tynell (th) modtog demokratistafetten fra bankdirektør Lars Pehrson, som har båret den gennem det sidste år.

den spiral, hvor EU-domstolens fortolkning af EU-traktaten trumfer de politiske beslutninger på EU-niveau, mens medlemsstaternes regeringer samtidig med vilje misfortolker reglerne indtil det bliver "opdaget".

»Jeg mener, vi har skabt os et styrings-vakuum, når man på nationalplan fortolker sig til større frihed og dermed – ud fra et retsstatsprincip – ikke lever op til de regler, man har vedtaget, og dermed ikke giver borgerne og virksomhederne de rettigheder, som de faktisk har.«

” Det kan være svært for EU-lovgivere at være herre i eget hus. ”

Muligt at forandre

Spørgsmålet er, om det overhovedet er muligt at ændre på demokratisk vis. Paradokset er, at det i praksis er noget nær umuligt, fordi det formentlig kun kan lade sig gøre, hvis man kan få opbakning til at ændre traktaten på de her punkter, mener Jesper Tynell.

»Men det er selvfølgelig ikke helt og aldeles udelukket, hvis der opstår en bred debat om nogle af de her problemstillinger i Europa.«

Men hvordan skal man ændre det – ved at begrænse markedsfrihederne?

»Det er ikke et spørgsmål om, at vi slet ikke skal have unionsborgerskabet og markedsfrihederne i traktaten. Det er et spørgsmål om, hvilken vægt de får, og hvor stor en gennemslagskraft, de har. Og et spørgsmål om, hvorvidt man fra politisk side stadig har mulighed for eksempel at sige: Af den frie bevægelighed følger også et retskrav på sociale ydelser fra det øjeblik, du træder ind på et andet medlemslands område. Eller det omvendte: Der følger en optjeningsperiode.«

Derfor er Jesper Tynell også spændt på at se, hvad der kan lade sig gøre i forhold til traktaten, hvis der faktisk viser sig at være en gruppe af medlemslande, som politisk ønsker at begrænse rettigheder til sociale ydelser for EU-borgere.

»Hvis det skal lykkes på et tidspunkt at nå en fælles, europæisk forståelse af, at vi er sammen om at styre det her kontinent på demokratisk vis, så mener jeg faktisk også, det er nødvendigt, at Parlamentet og Rådet har mulighed for at beslutte, præcis hvilke rettigheder, der skal følge af den frie bevægelighed.« ♦

Demokratistafetten

Jesper Tynell overtog Grundlovsdag 2014 demokratistafetten fra direktør i Merkur Andelskasse, Lars Pehrson.

Demokratistafetten forpligter Jesper Tynell til inden Grundlovsdag 2015 at gøre en særlig indsats for demokrati og folkestyre. Demokratistafettens formål er ikke at præmiere for det, modtageren allerede har gjort, men at animere til at fortsætte.

»Jeg håber meget, at jeg formår at lykkes med at bære stafetten videre til glæde for andre.

Det er for mig at se endog ganske vigtige og væsentlige bestræbelser og tanker, der ligger bag.

Forhåbentligt vil den bog om embedsværkets arbejdsopgaver og rolle, jeg i øjeblikket er ved at skrive færdig, blive modtaget og læst som et indspil i debatten om, hvilket demokrati vi fremover ønsker at skabe.

Jeg glæder mig på den måde meget over at få lov til at bære stafetten videre og til at forsøge at gøre det.«

165 nyvalgte støtter kamp for åbenhed

Sammenslutningen ALTER-EU lancerede før valget en kampagne, hvor kandidater har skrevet under på, at ville arbejde for mere åbenhed i EU. "Lobbylogen" kørte en parallel kampagne i Danmark.

AF RASMUS NØRLEM SØRENSEN

LOBBYISME. »Jeg har ikke noget principielt imod et obligatorisk register. Jeg synes, det ville være fint med mere åbenhed om, hvem vi samarbejder med i Parlamentet.«

Sådan lød det fra Bendt Bendtsen fra Konservative før valget. Alligevel var han ikke en af de 1.300 europæiske kandidater til EU-Parlamentet, der skrev under på at ville arbejde for mere åbenhed om lobbyisme.

Underskrifterne er en del af en kampagne fra paraplyorganisationen ALTER-EU, der arbejder for mere åbenhed om særligt erhvervslobbyisme i Bruxelles. I det nye Parlament er 165 ud af de 751 nyvalgte medlemmer støttere af kampagnen.

Erhvervslivet bestemmer

»Den store tilslutning til vores kampagne viser, at der er en voksende bekymring omkring erhvervslobbyismens betydning i Bruxelles. Det giver en unik mulighed for en stærk fremgang i forhold til at få etableret åbenhed og et etisk regelsæt, der kan modvirke overdreven indflydelse fra erhvervslivet på EU's lovgivning.«

Sådan lyder vurderingen fra Olivier Hoedemann, der har ledet kampagnen for ALTER-EU.

Centralt i kampagnen er at styrke arbejdet for fire konkrete tiltag:

1. Regler, der begrænser muligheden for at gå gennem den såkaldte "svingdør", og tage sine kontakter fra en politisk position og embedsmandsstilling med sig, ud i private virksomheder eller lobbyfirmaer.
2. Et obligatorisk lobbyregister.
3. En aktiv indsats for at bringe balance mellem offentlige interesser og virksomhedsinteresser i Kommissionens mange rådgivningsgrupper.
4. Et etisk regelsæt for medlemmer af Parlamentet.

Lobbyister for et register

I Danmark meldte et nyt initiativ sig på banen: Lobbylogen. Iført høje hatte og nydelige klæder tog Lobbylogen tilsyneladende den opgave på sig, at tale de mere end 30.000 Bruxelles-baserede lobbyisters sag.

»Vi har længe arbejdet behårdt og effektivt bag lukkede døre. Nu vil vi frem i lyset og have anerkendelse for vores arbejde,« står der i Lobbylogens manifest.

I virkeligheden er Lobbylogen ikke lobbyister, men en gruppe unge med et kritisk budskab. Pernille Bonde, der har været en af de drivende kræfter i projektet, uddyber overfor NOTAT:

»Det vi ønsker, er et mere demokratisk EU. Vi mener, at lobbyismen og den manglende gennemsigtighed i EU er et demokratisk problem. Som det er nu, ved vi som befolkning ikke, hvem EU-politikerne mødes med, og hvad de taler om. Det vil vi gerne lave om på.«

De ca. 35 unge har fået 11 ud af de 13 valgte danske EU-parlamentarikere til at underskrive en kontrakt. Ulla Tørnæs og Jens Rohde fra Venstre er de eneste, der ikke har skrevet under.

»Kontrakterne forpligter de 11 politikere til at arbejde for et obligatorisk lobbyregister i EU. Og så er vi nået ud til en masse unge med blandt andet events og flyers. Så vi håber også, vi har været med til at oplyse om problemet,« lyder det fra Pernille Bonde.

Parlamentarikere, der støtter et obligatorisk lobbyregister:

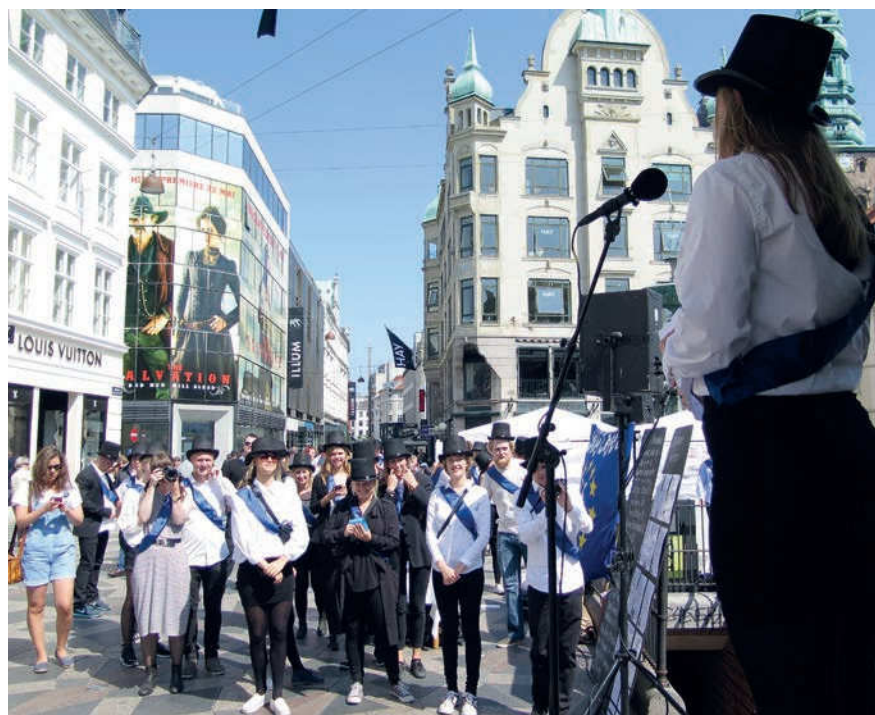
Rina Ronja Kari (FB), Margrete Auken (SF), Jeppe Kofod (S), Christel Schaldemose (S), Ole Christensen (S), Morten Helveg Petersen (R), Bendt Bendtsen (K), Morten Messerschmidt (DF), Anders Vistisen (DF), Rikke Karlsson (DF) og Jørn Dohrmann (DF).

Parlamentarikere, der støtter ALTER-EU's kampagne:

Christel Schaldemose (S), Margrete Auken (SF) og Rina Ronja Kari (FB). Underskriverne af ALTER-EU's kampagne *Politics for People* har lovet at kæmpe for mere magt til borgerne og demokratiet og begrænse den omfattende lobbyindflydelse fra banker og erhvervsliv.

Parlamentarikere, der støtter ingen af delene:

Ulla Tørnæs (V) og Jens Rohde (V).

35 danske unge udgav sig for at være lobbyister. Men målet med kampagnen var i virkeligheden af begrænse lobbyisternes magt.

PRØV EN DEO-REJSE

En slags højskole på hjul, hvor kvaliteten er i top. Rammerne er en 4-stjernet bus og pæne hoteller. Den normale bemanning er en dygtig chauffør og tre guider fra DEO. NOTAT-abonnenter får 200 kr. i medlemsrabat.

Oplev Litauen

8 dages busrejse med afgang fredag den 5. september 2014

Vi hører om Litauens historie, deres udfordringer og hvordan de lever. Vi ser på landbrug, små og store. Vi ser på Litauens debat om energiforsyning og besøger det lukkede atomkraftværk. Vi besøger de store byer og de yderste landområder, og møder folk der kender landet indefra. **Prisen er 6.800 kr.**

Warszawa, Gdansk og Poznan

8 dages busrejse med afgang lørdag den 20. september 2014

Byvandring i Gdansk, Torun, Warszawa og Poznan. Vi møder den danske ambassadør, en dansk advokat, en alternativ tænketank, ser Sejmen, Kulturpaladset og den tidligere jødiske ghetto. I Poznan besøger vi det sociale projekt Barkaskolen og en dansk universitetslektor. **Prisen er 5.980 kr. KUN FÅ PLADSER**

Strasbourg og Alsace

5 dages busrejse med afgang lørdag den 18. oktober 2014

Vi besøger EU-Parlamentet og Menneskerettighedsdomstolen, oplever den historiske by Strasbourg, borgen Haut Koenigsbourg og kører ad vinruten med besøg hos en vinbonde og den ældste vinby i Alsace.

Der bliver oplæg i bussen, og vi besøger to danske politikere i EU-Parlamentet.

Prisen er 3.400 kr. KUN FÅ PLADSER

Bruxelles og EU

3 dages busrejse med afgang 7. okt. (ER UDSOLGT) og lørdag den 29. november 2014

Vi besøger de forskellige institutioner: Den danske Repræsentation, EU-Kommissionen og i EU-Parlamentet snakker vi med to af de danske medlemmer. Oplæg i bussen og tid til at opleve EUs hovedstad. **Prisen er 1.800 kr.**

LÆS MERE OG TILMELD DIG PÅ **deo.dk**

DEO EU-debat - mere spændende - mindre fastlåst
info@deo.dk - tlf. 70 26 36 66

SKOVMANDS NOTATER

Den garvede journalist og EU-modstander Sven Skovmand udvælger og kommenterer hver måned på nyheder fra EU.

Krav til bilerne giver resultater

Ifølge Århus Stiftstidende for 19.4.2014 vil bilfabrikkerne kunne klare EU's krav om, at deres biler fra 2015 højst må udlede 130 gram kuldiioxid pr. kilometer.

15 af de 20 mest solgte mærker levede allerede i 2013 op til kravet. Bedst er Renault med 110,1 gram, mens Mercedes ligger i bunden med 139,5 gram. Det skal dog tilføjes, at Mercedes har nedbragt udslippet med 8 gram pr. kilometer siden 2012.

Også Volvo ligger med 132,1 gram over grænsen. Men har som Mercedes nedbragt udslippet kraftigt siden 2012.

Som man kan se, lønner det sig at stille krav til industrien. Det må EU gerne gøre lidt oftere.

EU standser reklameafgift

Ifølge Jyllands-Posten for 23. april ser det ud til, at regeringen må opgive den aftale om afgift på omdelte reklamer, som den i 2012 indgik med Enhedslisten og SF.

EU-Kommissionen går imod afgiften, fordi den ses som skadelig for konkurrencen. Aviser og ugeblade er nemlig undtaget, og det samme gælder tryksager, der omdeles på en togstation eller i en butik.

Trykkerierne er lettede, fordi en afgift vil skade deres omsætning og måske koste cirka 600 arbejdspladser. Til gengæld koster det 400 millioner kroner at opgive afgiften, og de penge må så skaffes på anden måde.

Uanset hvad man mener om reklamerne, er det forkert, at EU skal afgøre sagen.

Licitationer dyre for kommunerne

Ifølge Lokalavisen for 12. maj koster de af EU krævede licitationer kommunerne en masse penge, uden at de får noget ud af det.

Den gennemsnitlige udgift til licitation af opgaver over 1,5 millioner kroner er 163.000 kroner, og 76 pct. af kommunerne har aldrig oplevet, at en licitation har ført til et tilbud fra et andet EU-land.

Hertil kommer, at udbuddene lægger stærke begrænsninger på kommunerne. Når en sag først er sendt i EU-udbud, må kravene ikke ændres.

Efter EUs opfattelse er EU-licitationer en god forretning for kommunerne. Men det er tydeligvis ikke tilfældet.

EU-krav påvirker 47 pct. af kommunernes dagsordener

Ifølge Jyllands-Posten for 13. maj er næsten halvdelen af punkterne på dagsordenen i kommunalbestyrelsernes møder påvirket af EU.

Det drejer sig om 66 pct. af miljø-sagerne, 23 pct. om udsættelse for konkurrence og 7 pct. om revision. Kun 53 pct. af punkterne på dagsordenen er ikke påvirket af EU.

»Det er tankevækkende, når man ved, at EU stort set intet fylder i den kommunale valgkamp,« siger professor Dorte Sindbjerg Martinsen fra Københavns Universitet.

Selv for garvede EU-modstandere må oplysningen virke chokerende.

EU-krav kan skade boligejere

På trods af regeringens forsikringer ser det ud til, at EU vil gennemføre regler, der vil ramme bankernes køb af obligationer fra de danske kreditforeninger og dermed gøre lånene dyre for boligejerne. Det oplyser Jyllands-Posten den 15. maj.

Hidtil har bankerne kunnet medregne obligationerne fuldt ud i deres beholdninger, men det vil de i fremtiden kun kunne gøre med 10 pct. af de danske obligationsserier. Obligationer fra de andre serier må fra 2015 kun medregnes med 70 pct., hvilket naturligvis vil skade salget.

EU ønsker tilsyneladende at tvinge bankerne til at købe statsobligationer, hvilket vil skabe bedre vilkår for de syd-europæiske lande, der er ramt af euro-krisen.

Endnu et eksempel på EU-krav, der gør det til en dårlig forretning at være medlem.

Notaterne kan i uddybet form læses på www.notat.dk under de samme overskrifter.

Bagsiden: Valgaftenen i virkeligheden

NOTAT afslører, hvad der skete, da partierne 25. maj fejrede op- og nedture på Christiansborg.

»Hvad pokker gør jeg? Jeg havde da ikke regnet med, at jeg kunne blive valgt ind, sådan i virkeligheden. På den anden side brugte jeg jo to uger på at lave omeletter i Masterchef på TV3. Det giver jo noget«, måtte en tydeligt chokeret Morten Helveg Petersen medgive.

FOTO: RASMUS NØRLEM SØRENSEN

FOTO: RASMUS NØRLEM SØRENSEN

»Dan, du er nødt til at forstå, at hvis I ikke hæver kravene til, hvem der må komme ind til jeres valgfejring, bliver det jo den rene abefest. Der må være grænser«, lød advarslen fra Morten Messerschmidt, der selv var blevet lukket ind til Socialdemokraternes valgfest.

»Sig mig, var det ikke dig, der blev fyret som forsvarsminister? Du har da tabt dig helt enormt. Hvordan gør du?« lød det fra den Radikale kandidat Jakob Elkjær til tidligere forsvarsminister Søren Gade.

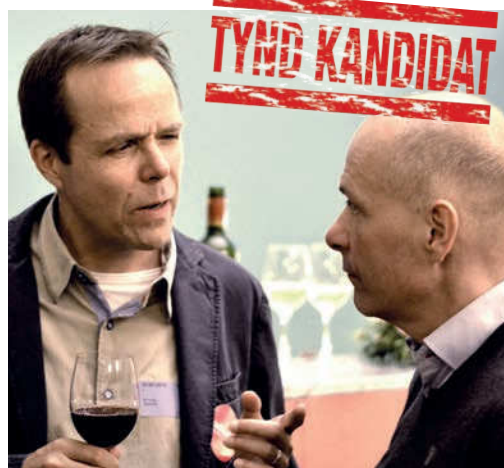

FOTO: RASMUS NØRLEM SØRENSEN

En storsvedende Lars Løkke Rasmussen måtte under sin tale holde pause for at få væskebalancen genoprettet. En vandslange blev ledt ind i Venstres partilokale.

FOTO: RASMUS NØRLEM SØRENSEN

BEUNDRER

FOTO: RASMUS NØRLEM SØRENSEN

DR's Steffen Kretz var tydeligt imponeret over Özlem Cekics ... festkjole til SF's valgfest.